

FUDBALSKI SAVEZ REGIONA ZAPADNA SRBIJA
STRUČNA STRUKOVNA ORGANIZACIJA SUDIJA
- KOMISIJA ZA UNAPREĐENJE SUĐENJA -

У П У Т С Т В О

ZA DELEGATE - STRUČNE POSMATRAČE - MENTORE SUĐENJA NA UTAKMICAMA
ZONSKIH LIGA FUDBALSKOG SAVEZA REGIONA ZAPADNA SRBIJA

Кragujevac, 09. avgusta 2014. године

U P U T S T V O

ZA DELEGATE - STRUČNE POSMATRAČE - MENTORE SUĐENJA NA UTAKMICAMA ZONSKIH LIGA FUDBALSKOG SAVEZA REGIONA ZAPADNA SRBIJA

Obrazac izveštaja delegata-posmatrača suđenja

Delegat i posmatrač – mentor suđenja treba da sledi uputstva i primenjuje kriterijume ocenjivanja izdate od Sudijske komisije Fudbalskog saveza Srbije, a prihvaćenog od strane Komisije za unapređenje suđenja na sednici održanoj 09. septembra 2014. godine.

Cilj posmatranja sudija i pomoćnika na utakmicama je:

- a) Dostaviti Fudbalskom savezu regiona Zapadna Srbija izveštaj u kome su date procene sa ocenama učinaka službenih lica utakmice
- b) Da se obezbedi jednoobrazno i dosledno tumačenje, i primena Pravila igre
- c) Da se sudijama da verbalna i pisana ocena njihovog učinka i kada je to prikladno i njihovim pomoćnicima
- d) Da se identifikuju talentovane mlade sudije
- e) Da se da savet kako sudija može da poboljša svoj učinak ("treniranje" sudija).

Obrazac izveštaja posmatrača suđenja

Svrha obrasca posmatrača suđenja je:

- a) da se postigne jednoobraznost u donošenju sudijskih odluka
- b) da se sudijama i pomoćnicima daju ocene u okviru propisane skale koja odražava individualni učinak i prirodu njihovog zadatka
- c) da se koristi elektronski obrazac koji se nalazi sajtu Fudbalskog saveza regiona Zapadna Srbija i izveštaj dostavi u roku od 48 sati posle završetka utakmice
- d) da se daju specifični i tačni primeri u okviru izveštaja kako bi se objasnili komentari dati u izveštaju.

Ocenjivanje službenih lica utakmice

1. Opšte tačke za posmatranje suđenja:

Analiza tokom utakmice:

- Da se uoči svaki proaktivan ili preventivan ključni momenat (momenti) / odluke koji imaju uticaja na prirodu (tok) utakmice
- Da se uzmu u obzir posledice teških situacija / odluka po **naredne** odluke (ličnost), doslednost i hrabrost

Skala ocenjivanja za sudije i pomoćnike

Sama skala ocenjivanja je dovoljno jasna za odgovarajuće ocenjivanje:

9.0 - 10 Odličan učinak

8.5 - 8.9 Vrlo dobro. Važne odluke donete pravilno.

8.3 - 8.4 Dobar. Očekivan učinak

8.2 Zadovoljavajuće sa oblastima za koje je potrebno malo poboljšanje

8.0 - 8.1 Zadovoljavajuće sa oblastima gde je potrebno značajno poboljšanje

7.9 ## Jedna jasna sudijska greška, u protivnom 8.3 ili preko

7.8 ## Jedna jasna sudijska greška, u protivnom 8.0 - 8.2

7.5 - 7.7 Ispod očekivanja / loša kontrola / potrebna značajna poboljšanja

7.0 - 7.4 Razočaravajuće, sa jednom jasnom sudijskom greškom ili učinak sa dve ili više jasnih sudijskih grešaka

6.0 - 6.9 Neprihvatljiv učinak

Uključiti u drugo polje koja bi ocena bila data da nije bilo jasne sudijske greške

2. Skala ocenjivanja za sudije i pomoćnike

Svaki kriterijum u izveštaju treba da se proceni na osnovu incidenata nastalih tokom utakmice i koji bi trebalo da budu sumirani, ali tačno opisani.

Granični okvir učinka koji je u skladu sa očekivanim je 8.3 do 8.4, koji je ekvivalentan dobrom učinku. Sudije sa graničnom vrednošću učinka i potencijalom za više treba da očekuju ocenu u tom okviru.

Detaljnije objašnjenje:

- **9.0 - 10** je za odličan učinak u teškoj utakmici
- **8.5 - 8.9** je za veoma dobar učinak u prilično teškoj / teškoj utakmici
- **8.3 i 8.4** je za dobar učinak u normalnoj utakmici, sa porukom da taj sudija treba da nastavi sa tim nivoom učinka na sledećoj utakmici

- **8.2** Kada se učinak oceni kao "zadovoljavajući" ali sa oblastima u kojima je potrebno malo poboljšanja
- **8.0 i 8.1** za učinak u kome je potrebno značajno poboljšanje u nekim oblastima
- **7.9** Kada je sudija imao dobar, ili bolji učinak u vrednosti 8.3 i više, ali je imao jasnu sudijsku grešku u značajnoj odluci (npr. crveni karton, penal, itd.). Ocena treba da bude najviše 7.9.

Detaljnije objašnjenje:

- **7.8** Kada je sudija pokazao učinak za ocenu 8.0, 8.1 ili 8.2, ali imao jasnu sudijsku Grešku u vezi sa značajnom odlukom (npr. crveni karton, kazneni udarac, itd.). Ocena treba da bude maksimum 7.8.
- **7.5 - 7.7** Sudija nije napravio jasnu grešku, ali je ispoljio nedostatak ukupne kontrole nad utakmicom, i potrebna su značajna poboljšanja.
- **7.0 - 7.4** Bilo je više od jedne jasne sudijske greške (npr. crveni karton, kazneni udarac, itd.), i moguće i drugih značajnih oblasti u kojima je potrebno poboljšanje
- **6.0 - 6.9** Neprihvatljiv učinak uz jasne sudijske greške, veću nedoslednost po disciplinskim pitanjima i / ili bez kontrole utakmice
- Kada se ocena ispod 8.0 dodeli bilo kom zvaničniku utakmice, treba poslati hitan izveštaj i usmeno se javiti KUS-u SSOS FS RZS, uz detaljno obrazloženje.

Od ocene se oduzima 0.1 kada sudija propusti da opomene igrača zbog jasnog prekršaja za žuti karton, ili netačne opomene igrača.

Detaljnije objašnjenje:

U slučajevima incidenata koji nisu ispravno rešavani, delegat-posmatrač treba da ih prvo spomene usmeno sudijama tokom razgovora posle utakmice, a zatim da ih i unese u pisani izveštaj, sa jasnim opisom i navođenjem minuta.

Delegati-posmatrači ne mogu da kompenzuju sudiji koji napravi prvo pogrešnu a zatim ispravnu i pozitivnu odluku.

Detaljnije objašnjenje:

U slučaju ocene niže od 7.7, delegat - posmatrač mora da spomene **aspekte u kojima je potrebno poboljšanje** i da ih saopšti sudiji, pomoćniku ili dodatnom pomoćniku, i da to zabeleži u izveštaju. Da bi sudija dobio ocenu višu od 8.4, morao je imati **tačno donete kritične i važne odluke** (to bi takođe moglo biti i preventivno delovanje koje pozitivno doprinosi kontroli utakmice).

Detaljnije objašnjenje:**Ocena viša od 8.4 je moguća čak i ako je stepen otežanosti utakmice "normalan".**

Ako je utakmica "normalna" zbog učinka sudije ili ključne i važne odluke koja je tačno doneta, onda se sudiji treba dodeliti pozitivan bod. U takvim okolnostima ocena 8.5 bi se smatrala odgovarajućom.

Ako dodeli ocenu višu od 8.4, **delegat-posmatrač mora da opiše elemente** (uz spominjanje minuta) koji su stavili učinak iznad uobičajene granice.

Treba primetiti da se ocene od 7.5 do 7.7 klasifikuju kao "Ispod očekivanja". FS RZS očekuje veći stepen učinka od ovog zvaničnika na svojim utakmicama, dakle graničnu ocenu od 8.3 do 8.4.

Uputstvo:

Jasna greška u suđenju koju je počinio sudija i dalje se treba uzimati u obzir čak i kada je odluka ispravljena posle konsultovanja sa pomoćnikom, ili dodatnim pomoćnikom. Isti princip se takođe treba koristiti ako pomoćnik ili dodatni pomoćnik napravi takvu grešku.

Primeri:

- Kazneni udarac i žuti karton se dosuđuju od strane sudije, ali posle intervencije dodatnog pomoćnika odluka je ispravno preinačena, i igra se nastavlja bez spuštene lopte
- Sudija propušta da isključi igrača koji je bio opomenut po drugi put, i igra treba da se nastavi. Na sreću, pomoćnik interveniše pre nastavka igre, i obaveštava sudiju o njegovom propustu.

Iako su obe odluke ispravljene, Fudbalski savez regiona Zapadna Srbija takve greške ne dopušta, pa stoga treba primeniti ocenu manju od 8.0.

5. Step en težine (procenjuje se zasebno za svako službeno lice utakmice)**Step en težine utakmice uklopljen je u pojedinačnu ocenu svakog službenog lica utakmice.**

Delegat - posmatrač sada mora da odluči i unese i step en težine i sposobnost **svakog** službenog lica utakmice da rešava kritične incidente.

Za informaciju delegat - posmatrač će navesti step en težine u tabeli u kojoj daje siže utakmice. On mora da spomene važne elemente učinaka službenih lica utakmice u svom izveštaju, navodeći minute u kojima je došlo do kritičnih incidenata, kako bi opravdao svoju konačnu ocenu.

Step en težine uključuje i **broj odluka** kada je sudija demonstrirao uverljivu primenu Pravila igre, ali takođe i ako je sudija morao da rešava **kritične / teške incidente**: učestalost i intenzitet.

Normalna:	Normalna utakmica sa malo situacija teških za zvanična lica.
Prilično teška:	Teška utakmica sa nekim teškim odlukama za zvanična lica.
Veoma teška:	Veoma teška utakmica sa mnogo teških odluka za zvanična lica.

Posebno treba obratiti pažnju na VAŽNE odluke, kao što su:

1. Prekršaji / simuliranje u, i oko kaznene zone
2. Sprečavanje očiglednih prilika za postizanje pogotka / sprečavanje šansi za pogodak
3. Nasilje
4. Masovnu konfrontaciju između igrača i protesti protiv odluka zvaničnih lica utakmice
5. Drugi žuti kartoni
6. odlučujuće procene ofsajda (uglavnom za pomoćnike)
7. Preciznost u vezi sa ključnim incidentima unutar kaznene zone

U jasne sudijske greške moglo bi da se uključi i :

1. Propust da se prepozna, i da se deluje za, očigledan prekršaj za drugi žuti karton
2. Propust da se igrač udalji sa terena zbog očiglednog prekršaja za crveni karton
3. Jasna greška u proceni da li da se dosudi / ne dosudi kazneni udarac
4. Velika greška u tumačenju i primeni Pravila igre

6. Učinak sudija pomoćnika

Važno je da se posebno obrati pažnja na sudije pomoćnike.

Ofsajd odluke su često odlučujuće u situacijama postizanja pogotka.

Učinak sudija pomoćnika takođe čini ključni element dobrog ukupnog učinka tima.

Izveštaj o sudijama pomoćnicima mora se popuniti pažljivo i tačno.

8. Sastanak – razgovor sa sudijskim timom posle utakmice

Važno je da se po završetku utakmice obavi razgovor delegata - posmatrača sa sudijskim timom koji treba koristiti kako bi se pojasnio svaki veći incident nastao tokom utakmice, uključujući i svaku napomenu u cilju instruktaže od kojih bi sudije utakmice mogli imati korist.

Opšti komentari i savet o učinku (primeri) i pitanja o kojima se vodio razgovor sa sudijama.

Delegat - posmatrač je takođe i mentor službenih lica utakmice, i njegova analiza i saveti treba da budu takve strukture da pomognu u sveobuhvatnom poboljšanju rada sudijskog tima.

Delegat - posmatrač sudija – mentor, treba da:

- Pruži priliku sudiji da se izrazi, i da podstakne njegovu samoanalizu
- Uspostavi prioritete (primedba na samo dve ili tri ključne tačke)
- Prvo spomene pozitivne tačke, a zatim ono gde je potrebno poboljšanje ali da završi (razgovor) na pozitivan način
- Da da konkretan savet (na osnovu incidenata koji su se dogodili na utakmici) koji će biti razumljiv i precizan
- Da ponudi rešenja i alternative za poboljšanje - u saradnji sa sudijskim timom.

Cilj Uputstva je da delegati, stručni posmatrači - mentori daju svoj doprinos edukaciji sudija i kriterijume ocenjivanja što više prilagode normama koje važe za utakmice Srpskih liga, Prve i Super lige Srbije.

KOMISIJA ZA UNAPREĐENJE SUĐENJA

Predsednik

GORAN VIĆENTIJEVIĆ,s.r.

STRUČNA STRUKOVNA ORGANIZACIJA

SUDIJA FSRZS

Predsednik

DRAGAN ŽIVANOVIĆ,s.r.

